

Internkontroll 2017, kommunens samlade resultat

Enligt reglementet för intern kontroll¹ ska kommunstyrelsen årligen upprätta en rapport över kommunens samlade resultat avseende intern kontroll. Rapporten överlämnas till revisorerna i samband med behandlingen av årsredovisningen. Kommunstyrelsen ska också utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll utifrån nämndernas uppföljningsrapporter och eventuellt föreslå förbättringar.

Nämndernas arbete med internkontroll bygger till stor del på den risk- och väsentlighetsanalys och den internkontrollplan som man gör i samband med budgetarbetet. Här nedan ger kommunstyrelsen sin syn på det arbetet. Vissa stickprov har tagits under året av kommunstyrelseförvaltningen, och resultatet av dessa redovisas också.

Det görs också en kort genomgång av de granskningar som revisorerna gjort under året och under tidigare år, och hur kommunstyrelsen ser på resultatet av dessa.

Bildnings- och omsorgsnämnden

Nämndens internkontrollplan

Nämnden tog upp sex riskmoment i sin verksamhetsplan och budget för 2017. Fyra av dessa fick maxpoäng 16 och två fick 12 poäng. Av dessa togs två med till internkontrollplanen, se rutan nedan, det angavs inte av nämnden varför övriga inte togs med. Det skulle kunna bero på att dessa risker hanteras på något annat sätt utanför internkontrollplanen, men det hade varit bra för läsaren att få veta det. Normalt bör risker som poängsätts så högt som nio eller mer innebära att någon åtgärd blir nödvändig för att reducera risken eller minska konsekvenserna utifall att den inträffar.

Risk	Poäng	Med i internkontrollplan?	Ev. åtgärd enligt nämnden	Kommentar av KS
Lokal-/bostadsförsörjning	16	Ja	Detaljplaner på gång. Baslägenhet och servicelägenheter är nu samlokaliserade.	Stor fråga med många inblandade aktörer, inte bara BON. Argumentet om kostnader är osäkert.
Personaltäthet	16	Ja	Personaltätheten minskar, dvs potentiell riskökning.	Personalkostnaderna ökar ändå, mer än volymerna? Alltför hög poängsättning?
Olämpliga lokaler för IFOs myndighetsutövning.	16	Nej	-	Åtgärder är nu vidtagna.
Hot, våld, kränkningar och trakasserier	16	Nej	-	

¹ KS 2015/183

Sekretess	12	Nej	-	
Kompetensbrist / Svårt att rekrytera	12	Nej	-	

I nämndens årsrapport görs en uppföljning kring lokal- och bostadsfrågan för funktionsnedsatta. Nämnden har under lång tid flaggat för problem kring boendefrågorna för den här gruppen. I nämndens budget för 2015 stod t.ex: ”Förvaltningen bör skynda på arbetet med att hitta befintliga lokaler för att tillgodose behovet av gruppboendestäder för personer med autism dels för verksamhetsåret 2015 men också för kommande år.” Det är flera instanser inblandade, även samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen och gemensamma lokalgrupper m.m. Utan att värdera vem som har gjort vad så kan man dock konstatera att problematiken kvarstår alltså, drygt tre år senare. Åtgärder har vidtagits, detaljplaner är på gång för nytt LSS-boende, och en fastighet har också köpts in under våren 2016, och renoverats och byggts om för att rymma personallägenhet och tre lägenheter för boende. Behovet att fortsatt köpa boendeplatser är dock detsamma.

Nämnden skriver att avsaknaden av boende på hemmaplan innebär ”mycket stora ekonomiska kostnader”. Visserligen ska man inte i första hand se det som en kostnadsfråga när det gäller att ordna LSS-boende -en kommun ska ju normalt kunna erbjuda dessa platser på hemmaplan, oavsett kostnadsläge, om det inte är frågan om exceptionella omsorgsbehov som kräver särskild utbildning. I genomsnitt kostar en boendeplats för LSS i kommunerna i Västra Götalands län ca 940 tkr per år, (2016). Kostnaden för att köpa LSS-platserna för Bollebygd ligger mellan 1 400-2 100 tkr per år. Visserligen högre än genomsnittet, men skillnaden bör kunna motiveras pga. annat omsorgsbehov. Det är inte självklart att kostnaden för att utföra det i egen regi blir så väldigt mycket lägre. Samma sak kan man också säga om kostnaderna för daglig verksamhet.

Att personaltätheten riskerar att minska har nämnden värderat som en allvarlig konsekvens (4 poäng) samt att det är sannolikt att det inträffar (4 poäng). Inom förskolan så har tätheten minskat enligt nämnden och ligger nu kring 6 barn/årsarbetare, vilket är högt jämfört med de flesta andra kommuner. Nämnden utvecklar inte detta ytterligare. Under ett annat avsnitt i årsrapporten finns dock ett intressant, men mer allmänt, resonemang om storleken på barngrupperna och vikten av personalens utbildningsnivå.

I årsrapporten för BON kan man läsa att nettokostnaderna för förskolan ökat med 5,7 %, antalet barn har ökat med 1,3 % (7 st.). Drar man bort de köpta platserna och lägger till de sålda så är det en ökning med 2 barn i kommunens egna förskolor. Det är lite förvånande att personaltätheten under dessa förhållanden minskar, en viss förklaring hade varit intressant, speciellt eftersom nämnden värderar konsekvensen så högt.

Övriga delar i internkontrollen

Bildnings- och omsorgsnämnden granskades inom två områden under året av revisionen: Styrning, ledning och uppföljning inom hemtjänstverksamheten och arbetet med arbetsmiljöfrågor och sjukfrånvaro (ihop med kommunstyrelsen). När det gäller den förstnämnda granskningen så gav revisionen sex rekommendationer, där de flesta var relativt enkla att åtgärda. Nämnden har svarat revisionen på dessa.

När det gäller granskningen av arbetet med arbetsmiljö och sjukfrånvaro så har BON ihop med KS svarat gemensamt. På de sex kontrollmål som granskats så var alla delvis eller helt uppfyllda. Granskningen gällde huruvida arbetsmiljöarbetet var ändamålsenligt och om åtgärderna för att minska sjukfrånvaron var ändamålsenliga. Som vanligt handlar revisionens rekommendationer om att kommunen bör bilda ett så heltäckande nät som möjligt i form av

uppdaterade policys, rutiner och dokumenterade riskbedömningar Självklart måste kommunen följa lagar och avtal, kommunstyrelsen har ingen annan åsikt, men ibland kanske arbetet med detta tar överhanden och skymmer sikten kring vad som verkligen behöver undersökas: vad är det som gör att personalen trivs på sitt arbete och håller sig frisk? Kommunen genomför mängder med åtgärder för att motverka sjukfrånvaron, och detta ser även PwC, men om det är just *dessa* åtgärder som skulle kunna leda till en minskad sjukfrånvaro, den frågan svarar inte PwC på.

Ekonomiavdelningen gjorde under 2016 ett antal stickprov inom flera delar av nämndens verksamhet. Resultaten var goda och bedömningen är att ytterligare kontroller inte behövde prioriteras under 2017. En mindre kontroll gjordes 2017 kring köp av LSS-platser, inga felaktigheter hittades. I delårsrapporten så skrevs att IFO-verksamheten ska uppdatera sin rutinbeskrivning kring utbetalning av försörjningsstöd. Det arbetet är ännu inte färdigt, däremot har verksamheten redogjort muntligt för situationen, vilket bedöms som tillfredsställande.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens internkontrollplan

Risk	Poäng	Med i internkontrollplan?	Ev. åtgärd enligt nämnden	Kommentar av KS
Flertal arbetsområden saknar backup	9,9	Nej	-	-
Exploateringsprojekt	9,9	Ja	Mallar finns framtagna. Dialog har förts med ek.avd.	Arbetet fortskrider på bra sätt. Riktlinjer finns beslutade. Men, hur är det med redovisn.princ?
Registrering och hantering av handlingar	9,9	Ja	Mottagningsfunktion finns kring post och e-post.	Ansvarsuppdelningen upplevs som tydlig.
Myndighetsutövning	11,1	Nej	-	-
Ekonomiska flöden i verksamhetssystem	6,9	Ja x 2	Vissa stickprov tagna kring bygglov och VA-avgifter, inga felaktigheter.	Stora belopp kring anslutningsavgifter: dessa bör fortsatt kontrolleras.

Nämnden (SBN) har hittat tolv riskområden varav tre togs med till internkontrollplanen, en delades då på två. De områden som inte togs med hade alla en poäng under nio och visas inte i tabellen ovan, bortsett från två.

När det gäller exploateringsprojekt så har en dialog förts mellan ekonomiavdelningen och samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) sedan 1,5 år tillbaka kring redovisningshanteringen av exploateringen. Mallar finns framtagna och så länge som planavdelningen får bra kalkyler från entreprenörerna så krävs ingen större arbetsinsats från någon part. Arbetet bör dock formaliseras något och även inkludera VA-enheten framöver. Efter den granskning som gjordes av revisionen under 2016 så har nämnden tagit fram och beslutat om riktlinjer. I dessa så ingår dock inget om redovisningsaspekterna, vilka inte är oviktiga. Ett bra dokument finns framtaget internt på SBF men har inte formellt beslutats.

Stickprov har tagits på bygglovs- och VA-avgifter. Endast ett litet fel på en bygglovsavgift upptäcktes, detta var nästan försumbart, men att det kan uppstå visar på en viss brist. Det är

en stor manuell hantering inblandad, det vet förvaltningen om och ett arbete pågår för att eventuellt kunna effektivisera detta genom nytt sätt att beräkna taxor på. Det finns också ett alternativ att skaffa ett nytt verksamhetssystem, men inga beslut är tagna än kring det, vad det verkar. Kalkylerna bakom taxorna finns numera diarieförda i Platina vilket ökar spårbarheten och säkerheten.

Övriga delar i internkontrollen

Det finns en påbörjad granskning av revisionen avseende fastighetsförvärv, men annars har ingen granskning skett under året av SBN:s verksamhet.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens internkontrollplan

Risk	Poäng	Med i internkontrollplan?	Ev. åtgärd enligt nämnden	Kommentar av KS
Driftstopp IT	6	Ja	Noll oplanerade driftstopp.	Ett gott utfall.
IT-support	4	Ja	Klar minskning av antal ärenden jämfört med 2016. Oftast 0-3 ärenden på gång.	
Lönehantering, arvodeshantering	6	Ja	Var 10:e lön granskades, inga felaktigheter upptäcktes.	
Försäkringsskydd	8	Ja	Genomgång görs årligen med fastighetsavdelningen. För övriga försäkringar görs också regelbundna översyner.	
Attestreglemente följs inte	4	Ja	Ca 3 gånger under året har genomgång gjorts för alla användare med attestbehörigheter. Inga avvikelser hittade. Inga äldre passivsatta användare har heller använts.	
Hot eller våld i reception/växel	8	Ja	Inget hot eller våld har förekommit.	
Sårbarhet personal, unik kompetens hos flera, svåra att ersätta	6	Ja	Genomgång har gjorts på ekonomi- och HR-avdelningarna. Viss sårbarhet är identifierad. Arbete pågår för att minska riskerna.	
Informationshantering mobila enheter	6	Ja	Mobila enheter typ surfplattor eller smartphones där brukarnas dokumentation finns, saknas inom verksamheterna. Finns därmed inget att kontrollera.	Dock angeläget på sikt att digitaliseringen ökar inom detta område.
Systemsäkerhet (t. ex. lösenordshantering, verksamhetssystem)	6	Ja	Hanteringen är genomgången. Bedöms tillfredsställande.	Single-sign-on kommer troligen att införas framöver.

Kommunstyrelsen fann nio risker och alla togs med till internkontrollplanen. Kommentarer finns ovan i tabellen.

När det gäller sårbarhet personal så har man funnit sju processer/arbetsuppgifter vardera inom ekonomi- respektive HR-avdelningen där bara en person har den fulla kunskapen. Bli denna person långvarigt frånvarande så kommer de flesta uppgifter ändå gå att lösa på olika vis, men fördröjningar kommer uppstå och andra saker tvingas att nedprioriteras. Inom HR-avdelningen finns två arbetsuppgifter som är mycket starkt beroende av en viss persons närvaro och där konsekvenserna blir större. En handlingsplan ska tas fram för att minska konsekvenserna om detta inträffar.

Övriga delar i internkontrollen

Under året granskades kommunstyrelsen med avseende på den interna kontrollen i löneprocessen. Sju rekommendationer gavs, bl.a bör lönefil och löneutbetalning säkras så att inga ändringar ska kunna ske under mellansteget från kommunen till banken. En annan rekommendation gällde registreringen av de anställdas arbetstid som bör ske automatiskt. En handlingsplan är framtagen av förvaltningen.

Kommunstyrelsen var även starkt inblandad i granskningen av arbetsmiljöfrågor och sjukfrånvaron, se kommentarer under bildnings- och omsorgsförvaltningen.